

Tanulmány a tudományos és műszaki adatok hozzáférhetőségének és szolgáltatásának problémáiról

Köztudomásu, hogy a számszerű és mennyiségi adatokat, jellemzőket, akár úgy is tekinthetjük, mint a tudományos ismeretek "esszenciáját". Ezek az adatok egyre jelentősebbek, de csak abban az esetben, ha megfelelő időben - és egyáltalán - eljutnak a potenciális felhasználókhoz. Ez a felismerés vezette az UNESCO titkárságát, amikor a CODATA-t /Committee on Data for Science and Technology = Tudományos és Műszaki Adatok Bizottsága/, amely az ICSU /International Council of Scientific Unions = Tudományos Egyesületek Nemzetközi Tanácsa/ keretében működik, felkérte, hogy erről a területről tanulmányt készítsen. A tanulmány fő célja helyzetfelmérés és javaslatok kidolgozása volt, figyelembe véve a fejlődő országok igényeit is.

A tanulmány a tudományos és műszaki adatok hozzáférhetőségének biztosításához három funkciót határoz meg:

adatértékelő és -összesítő /kompiláló/ szolgáltatások;

adatterjesztő szolgáltatások;

adatokra vonatkozó forrásközvetítő /referral/ szolgáltatások;

Ezen a felosztáson alapulva a műszaki és tudományos adatszolgáltatás világméretű hálózatának kiépítését javasolják az alábbiak szerint:

adatértékelő központok;

adatterjesztő /szolgáltató/ központok;

egész világra kiterjedő adat-forrásközvetítő központ.

Különösen hangsúlyozták a Forrásközvetítő Világközpont jelentőségét, mivel a potenciális felhasználók gyakran nem tudnak bizonyos adatok létezéséről, vagy nem tudják, hogyan juthatnak azokhoz. Ezek a központok láthatják el ezenkívül a forrásközvetítéshez szükséges információkkal a helyi adatszolgáltató központokat is.

A tanulmány ajánlásai foglalkoznak az adatgyűjtés, értékelés és szolgáltatás állami támogatásával, a munkaerő-problémákkal, az adatközlés szabványosításával és a fejlődő országok támogatásának kérdésével is.

A fejlődő országok részére nyújtandó segítség első lépéseként az adattájékoztatás országukban való kiépítéséhez általános tájékoztató füzet kiadását javasolják, amit gyakorlati lépések sorozatának kell követnie.

A tanulmányt az UNISIST Tanácsadó Bizottságának ülésére nyújtották be, ahol azt nagy vonalakban egyetértéssel fogadták. A Bizottság kapcsolódó javaslatai három pontban foglalhatók össze:

prioritást kell biztosítani a világméretű forrásközvetítésnek;

prioritást kell biztosítani az adatok jelentőségét ismertető tájékoztató füzet kiadásának;

messzemenően támogatja a fejlődő országoknak segítséget nyújtó ajánlás-sorozat kiadását.

A tanulmányt angol nyelven, mint UNISIST dokumentumot publikálták. Tárgyalások folynak a CODATA-val az adatforrásokról tájékoztató világméretű létrehozásának lehetőségeit vizsgáló újabb előkészítő tanulmány készítéséről.

/UNISIST Newsletter, 2.k. 4.sz. 1974. p.3-4./

Kísérleti szelektív információterjesztési szolgáltatások az UNISIST szervezésében

Az UNESCO 1972-es konferenciáján elfogadott program "Segélynyújtás a tagállamoknak" c. fejezete többek között kísérleti szolgáltatások bevezetését szorgalmazza a fejlődő államokban. Két ilyen program-pont szelektív információterjesztési /SDI/ szolgáltatások létesítésére irányul Argentínában és Indiában. A szolgáltatás természetesen mind a két esetben kiterjed a környező országokra is. Az UNESCO a szolgáltatások kísérleti bevezetéséhez szerződést kötött Argentínával és Indiával.

Az UNISIST program támogatására Kanada felajánlotta segítségét az UNESCO-nak. Azt a készségét fejezte ki, hogy gyakorlati segítséget nyújt nemzeti SDI szolgáltatások létesítésére az UNESCO egyes tagállamaiban, hazai szolgáltatások, az un. CAN/SDI alapján. Az argentinai és indiai SDI kísérletek is kanadai segítséggel, a CAN/SDI software-jének felhasználásával működnek.

A szolgáltatások kísérleti szakaszát egy évre tervezik, az egyes körzetekben mintegy 100, 1-1 profil szerint információval ellátandó felhasználó részére 1-2 mágnesszalagos adattár alapján. A megfelelő mágnesszalagos adattárakat a központi fogadó ország kezeli.

A szolgáltatások értékelését külső szakemberek végzik, részben a felhasználóktól kapott visszacsatolás /kérdőívek, kártyák alapján,